

Hallituksen esitys Eduskunnalle Uzbekistanin kanssa keskinäisestä avunannosta tulliasioissa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Uzbekistanin kanssa keskinäisestä avunannosta tulliasioissa maaliskuussa 2008 tehdyn sopimuksen.

Sopimus vastaa pitkälti viime vuosina Suomen ja itäisen Euroopan maiden välillä tehtyjä kahdenvälisiä tulliyhteistyösopimuksia, joiden päätarkoituksena on antaa toiselle sopimuspuolelle tietoja tullirikollisuuden torjumiseksi ja tutkimiseksi. Sopimuksen soveltamisalaan kuuluu sopimuspuolten tulliviranomaisten keskinäinen avunanto tullilainsäädännön noudattamisen varmistamiseksi ja niiden vastaisten tekojen estämiseksi, tutkimiseksi ja tällaisia tekoja koskeviin syyte-toimiin ryhtymiseksi. Käytännössä pääasial-

lisesti kyse on pyynnöstä hankittujen tai muutoin tulliviranomaisten hallussa olevien tietojen luovuttamisesta pyynnön esittäneen sopimuspuolen tulliviranomaiselle.

Sopimus tulee voimaan kuudenkymmenen päivän kuluttua siitä päivästä, jona sopimusvaltiot ovat ilmoittaneet toisilleen diplomaattitieteitse suorittaneensa sopimuksen voimaantulon edellyttämät kansallisen lainsäädännön mukaiset toimenpiteet.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYS	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 NYKYTILA	3
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	3
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	3
4 ASIAN VALMISTELU	3
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	4
1 SOPIMUKSEN JA SIIHEN LIITTYVÄN LIITTEEN SISÄLTÖ JA SUHDE SUOMEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN.....	4
1.1 Sopimuksen sisältö ja suhde Suomen lainsäädäntöön.....	4
1.2 Liitteen sisältö ja suhde Suomen lainsäädäntöön	10
2 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT	11
3 VOIMAANTULO.....	11
4 EDUSKUNNAN SUOSTUMUKSEN TARPEELLISUUS JA KÄSITTELYJÄRJESTYS	11
4.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus	11
4.2 Käsitteilyjärjestys	13
LAKIEHDOTUS	14
Uzbekistanin kanssa keskinäisestä avunannosta tulliasioissa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta	14
SOPIMUSTEKSTI.....	15

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

Euroopan unionin ja Uzbekistanin välillä on tehty kumppanuus- ja yhteistyösopimus (EYVL L 229, 31.8.1999), johon sisältyy myös tulliyhteistyötä koskeva pöytäkirja. Pöytäkirja ei kuitenkaan ole soveltamisalaltaan yhtä laaja kuin nyt tehty sopimus. Pöytäkirjassa on samoja yhteistyömuotoja kuin nyt kahdenvälisesti solmittavassa sopimuksessa, mutta kahdenvälisen tulliyhteistyösopimuksen yhteistyömuodot menevät pidemmälle. Tästä syystä kahdenvälisen sopimuksen tekeminen on tarkoituksenmukaista. Euroopan unionin ja Uzbekistanin välillä tehdyn sopimuksen pöytäkirja ja kahdenvälinen tulliyhteistyösopimus Suomen ja Uzbekistanin välillä eivät syrjäytä toisiaan milteen osin, vaan niitä voidaan soveltaa rinnakkain.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Sopimuksen määräykset tähtäävät Suomen ja Uzbekistanin tulliviranomaisten väliseen yhteistyöhön tullirikollisuuden torjumiseksi ja tutkimiseksi. Sopimuspuolet antavat tulliviranomaistensa välityksellä sopimuksen määräysten mukaisesti toisilleen apua tullilakien asianmukaisen soveltamisen varmistamiseksi sekä tullilakien vastaisten tekojen estämiseksi, tutkimiseksi ja mainittuja tekoja koskeviin syytetoimiin ryhtymiseksi. Apua annetaan myös tullilakien soveltamiseen liittyvien asiakirjojen tiedoksi antamisessa. Sopimus ei koske tullien, verojen ja muiden maksujen perintää. Sopimuksen mukaan toimenpiteet tehdään pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen alueella voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti sekä pyynnön vastaanottaneen tulliviranomaisen toimivallan ja käytettävissä olevien voimavarojen rajoissa. Avunanto tapahtuu toimittamalla toisen sopimuspuolen tulliviranomaiselle pyynnöstä tai oma-aloitteisesti tietoja. Sopimuksen mukaan sopimuspuolten tulliviranomaiset suorittavat pyynnöstä tai oma-aloitteisesti myös konkreettisia valvontatoimenpiteitä ja pyynnöstä tutkimuksia. Sopimus sisältää myös määräykset sopimuksen nojalla saatujen tie-

tojen ja asiakirjojen käytöstä sekä henkilötietojen suojaamisesta ja käytöstä. Koska Uzbekistan ei ole yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisesta tietojenkäsittelystä tehdyn yleissopimuksen (SopS 36/1992) eli niin sanotun Euroopan neuvoston tietosuojayleissopimuksen sopimuspuoli, sopimukseen on otettu erillinen liite, joka koskee henkilötietojen suojan perusperiaatteita. Liite on erottamaton osa sopimusta ja sen määräykset perustuvat Euroopan neuvoston tietosuojayleissopimuksen 5—11 artikloihin.

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi sopimuksen. Sopimukseen sisältyy lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä, minkä vuoksi eduskunnan hyväksyntä on tarpeen. Esitys sisältää ehdotuksen niin sanotuksi blankettilaiksi, jonka 2 §:ssä on säännös koskien lain voimaantuloa. Säännöksen mukaan blankettilain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella. Sopimus ja laki ovat tarkoitettut tulemaan voimaan samanaikaisesti.

3 Esityksen vaikutukset

Sopimuksen mukaan tulliviranomaiset eivät vaadi toisiltaan korvausta niistä kustannuksista, jotka aiheutuvat tämän sopimuksen täytäntöönpanosta, lukuun ottamatta asiantuntijoille sekä muille kuin valtion palveluksessa oleville tulkeille ja kääntäjille maksettavia palkkioita. Jos pyynnön täyttäminen aiheuttaa huomattavia ja erityisiä kuluja, tulliviranomaiset neuvottelevat keskenään määrittääkseen ne ehdot ja edellytykset, joiden puitteissa pyyntö toteutetaan, sekä kustannusten kohdistamistavan. Avunantoa koskevien pyyntöjen täyttämistä ja muusta sopimuksen täytäntöönpanosta ei ole odotettavissa kuin vähäisiä kustannuksia, jotka ovat käytettävissä tullilaitoksen toimintamenoista.

Esityksellä ei ole organisaatio- tai henkilöstövaikutuksia.

4 Asian valmistelu

Asiantuntijaneuvottelut sopimusluonnoksesta käytiin Helsingissä joulukuussa 2001 ja Tashkentissa toukokuussa 2005. Tämän jäl-

keen käytiin osapuolten kesken kirjeenvaihtoa ja sopimusluonnokseen lisättiin henkilötietojen vaihtoa sekä henkilötietojen suojaa koskevia määräyksiä. Sopimus allekirjoitettiin Tashkentissa 28 päivänä maaliskuuta 2008.

Esitys on laadittu valtiovarainministeriössä. Esityksestä on pyydetty lausunto oikeusministeriöltä, ulkoasianministeriöltä, tietosuojavaltuutetulta ja Tullihallitukselta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Sopimuksen ja siihen liittyvän liitteen sisältö ja suhde Suomen lainsäädäntöön

1.1 Sopimuksen sisältö ja suhde Suomen lainsäädäntöön

1 artikla. Määritelmät. Artiklassa määritellään seuraavat sopimuksessa käytetyt keskeiset käsitteet: tullilait, tulliviranomainen, tullilakien vastainen teko, tullit ja verot, henkilö, henkilötiedot, huumausaineet, psykooppiset aineet, huumausaineiden lähtöaineet, valvottu läpilasku, pyynnön esittänyt viranomainen ja pyynnön vastaanottanut viranomainen.

2 artikla. Sopimuksen soveltamisala. Artiklassa määrätään sopimuksen soveltamisalasta. Sen mukaan sopimuspuolet antavat tulliviranomaistensa välityksellä ja sopimuksen määräysten mukaisesti toisilleen apua tullilakien asianmukaisen noudattamisen varmistamiseksi ja tullilakien vastaisten tekojen estämiseksi, tutkimiseksi ja niitä koskeviin syytöksiin ryhtymiseksi. Lisäksi artiklan mukaan apua annetaan tapauksissa, jotka koskevat tullilakien soveltamiseen liittyvien asiakirjojen tiedoksi antamista.

Sopimuksessa on kyse kansainvälisestä rikosoikeusavusta siltä osin kuin se koskee rikosasian tutkintaa tai syyttämistä. Kansainvälistä rikosoikeusapua koskevat yleiset säännökset sisältyvät kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annettuun lakiin (4/1994), jäljempänä rikosoikeusapulaki, ja sen nojalla annettuun asetukseen (13/1994), jäljempänä rikosoikeusapusetus. Rikosoikeusapulain 30 §:n 2 momentissa on yleinen säännös kansainvälisten sopimusten ja lain välisestä suhteesta. Sen mukaan lain säännösten estämättä kansainvälistä oikeusapua rikosasioissa annetaan myös siten kuin oikeus-

avun antamisesta on erikseen sovittu tai säädetty.

Artiklassa määrätään, että sopimuksen puitteissa apua annetaan pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen alueella voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Sopimus rakentuu siten periaatteelle, että apua annetaan kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Artiklassa määrätään myös, että apua annetaan pyynnön vastaanottaneen tulliviranomaisen toimivallan ja käytettävissä olevien voimavarojen rajoissa. Tarvittaessa tulliviranomainen voi siirtää avunannon muun toimivaltaisen viranomaisen hoidettavaksi.

Lisäksi artiklassa määrätään, että sopimus ei koske tullien, verojen ja muiden maksujen perintää. Sopimus ei myöskään vaikuta rikosasioissa annettavaa oikeusapua koskevien kansainvälisten sopimusten tai tulliyhteistyötä koskevien kansainvälisten sopimusten soveltamiseen.

3 artikla. Avunannon ala. Artiklassa määrätään avunannon alasta. Sen mukaan tulliviranomaisten on toimitettava pyynnöstä tai tarvittaessa ennakkotutkinnan suorittuaan toisilleen kaikki tiedot, joiden avulla ne voivat varmistaa tullien ja verojen asianmukaisen kantamisen. Suomessa tulli voi luovuttaa tietoja ulkomaille tullilain (1466/1994) 26 a §:n ja 27 §:n mukaisesti.

Sopimuspuolelle on toimitettava erityisesti sellaiset tiedot, jotka helpottavat tavaroiden tullausarvon, tariffinimikkeen ja alkuperän määrittämistä sekä kieltoja, rajoituksia ja valvontaa koskevien säännösten ja määräysten täytäntöönpanoa. Pynnön vastaanottanut taho toimittaa sovellettavia tullilakeja ja menettelyjä koskevat tiedot, joilla on merkitystä tullilakien vastaisen teon tutkinnassa.

Viranomaiset toimittavat toisilleen pyynnöstä tai oma-aloitteisesti tiedot ja asiakirjat, joilla voidaan varmistaa tullilakien soveltaminen sekä näiden vastaisten tekojen estämi-

nen, tutkinta ja torjunta. Tulliviranomaiset toimivat kuin toimiessaan omaan lukuunsa tai oman sopimuspuolensa toisen viranomaisen pyynnöstä. Tietopyynnön vastaanottanut viranomainen lähettää pyynnön asianmukaiselle viranomaiselle, jos se itse ei ole asianmukainen virasto täyttämään pyyntöä.

4 artikla. Avunantotapaukset. Artiklan mukaan tulliviranomaisten on ilmoitettava omaaloitteisesti tai pyynnöstä toisilleen tiedot maahantuonnin ja maastaviennin laillisuuden varmistamiseksi sekä mihin tullimenettelyyn tavarat oli mahdollisesti asetettu. Samoin on ilmoitettava onko tavarat, joille on myönnetty etuuskohtelu vietäessä ne toisen sopimuspuolen alueelta, tuotu asianmukaisesti toisen sopimuspuolen alueelle. Tällöin tietoja annetaan myös kaikista tullivalvontatoimenpiteistä, joita tavaroihin on kohdistettu.

5 artikla. Erityisvalvonta. Artiklan mukaan pyynnön vastaanottanut tulliviranomainen toimittaa pyynnöstä tietoja ja kohdistaa valvontaa erityisesti henkilöihin, joiden tiedetään syyllistyneen tai epäillä syyllistyvän tullilakien vastaiseen tekoon sekä henkilöihin, jotka liikkuvat pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen valtion alueelle tai alueelta. Lisäksi erityisvalvontaa kohdistetaan tavaroiden liikkeisiin, jotka antavat aihetta epäillä laitonta kauppaa, joka suuntautuu pyynnön esittäneen sopimuspuolen valtion alueelle sekä kulkuneuvoihin ja varastointipaikkoihin, joita epäillä käytettävän tullilakien vastaisissa teoissa.

Lähtökohtaisesti valvonnassa on kyse tullilain mukaisten hallinnollisten valvontatoimenpiteiden suorittamisesta. Tullilain 20 b §:n mukaan tulliviranomaisella on oikeus muun muassa rajanylityspaikoilla, matkustajaterminaaleissa ja tavaraliikenteelle tarkoitetuilla satama-alueilla, siitä ennalta ilmoitettuaan suorittaa teknistä valvontaa tullirikosten ennalta ehkäisemiseksi sekä tullirikoksesta epäillyn tunnistamiseksi. Edelleen tullilain 20 c §:ssä, 20 d §:ssä ja 20 e §:ssä määrätään tullimiehen oikeudesta suorittaa erilaisia valvontatoimia rikollisen toiminnan estämiseksi, keskeyttämiseksi ja paljastamiseksi. Jos valvonnassa havaitaan syyllistytävän rikoksiin, voidaan ryhtyä esitutkintalain mukaisiin toimenpiteisiin. Rikosten on oltava rangaistavia Suomen lain mukaan, jotta mui-

hin kuin hallinnollisiin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä.

Artiklan mukaan tulliviranomaiset myös estävät sellaisten tavaroiden viennin, joita tiedetään tai todennäköisin syin epäillä vietävän toisen sopimuspuolen valtion alueelle käytettäväksi siellä muihin tarkoituksiin kuin sopimuspuolten väliseen lailliseen kaupankäyntiin sekä niiden tavaroiden, joiden tuonti sopimuspuolen alueelle on kielletty.

6 artikla. Erityisen merkittävien tavaroiden laittoman kaupan vastaiset toimet. Artiklan mukaan tulliviranomaiset toimittavat viipymättä toisilleen omaaloitteisesti tai pyynnöstä kaikki asiaan liittyvät tiedot suoritetuista tai suunnitelluista toimista, jotka ovat tai näyttävät olevan jommankumman sopimuspuolen alueella voimassa olevan tullilainsäädännön vastaisia tekoja ja jotka koskevat muun muassa aseiden, ammusten ja räjähdysaineiden, erinäisten kansainvälisten järjestelyjen alaisten sensitiivisten ja strategisten tavaroiden, huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden, korkeiden tullien, verojen tai maksujen alaisten tavaroiden, erityisesti alkoholijuomien ja tupakkatuotteiden, tai teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavien tavaroiden liikkumista.

7 artikla. Valvottu läpilasku. Sopimuksen 1 artiklan j) kohdan määritelmän mukaan valvotulla läpilaskulla tarkoitetaan menetelytapaa, jolla huumausaineiden, psykotrooppisten aineiden ja huumausaineiden lähtöaineiden tai muiden niitä korvaavien aineiden sekä muiden laittomasti kuljetettujen tavaroiden sallitaan kulkea sopimuspuolten alueelta, alueen kautta tai alueelle niiden toimivaltaisten viranomaisten tietien ja valvonnassa tullilakien vastaisiin tekoihin osallisten henkilöiden paljastamiseksi ja tunnistamiseksi. Tämä tutkintatekniikka mahdollistaa sen, että tulliviranomaiset voivat paljastaa laitonta kauppaa harjoittavat rikollisjärjestöt ja asettaa syytteeseen näissä järjestöissä toimivat keskeiset henkilöt sen sijaan, että ne esimerkiksi takavarikoisivat tavarat rajalla tai asettaisivat syytteeseen vain tavaroita kuljettaneen henkilön.

Valvottua läpilaskua koskevat päätökset tehdään aina tapauskohtaisesti. Päätöstä tehtäessä tulee tarvittaessa ottaa huomioon toimivaltaisten kansallisten viranomaisten kes-

ken tehdyt taloudelliset järjestelyt ja sopimukset. Artiklan mukaan laittomat lähetykset, joiden valvotusta läpilaskusta on sovittu, voidaan toimivaltaisten kansallisten viranomaisten suostumuksella pysäyttää ja laskea eteenpäin koskematta kyseisiin tavaroihin tai poistaa ne. Tavarat voidaan myös korvata kokonaan tai osittain muilla tavaroilla.

Suomen lainsäädäntöön ei sisälly erityisiä säännöksiä valvotusta läpilaskusta. Niiden salliminen on perustunut lakivaliokunnan rikosoikeusapulain valmistelun yhteydessä esittämään näkemykseen, että lain 1 §:n 2 momentin 6 kohta rikosasian käsittelyä varten tarvittavasta muusta oikeusavusta kattaa myös valvottuja läpilaskuja koskevan yhteistyön (LaVM 25/1993 vp, s. 2). Yhteistyön edellytyksenä ei ole pidetty rikosten luovuttamiskelpoisuutta. Valvottua läpilaskua ei myöskään ole pidetty pakkokeinona, jonka käyttäminen rikosoikeusapulain mukaan edellyttäisi kaksoisrangaistavuuden vaatimusta.

Keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehdyn yleissopimuksen (SopS 88/2005) hyväksymisen käsittelyn yhteydessä eduskunta antoi lausuman, jonka mukaan se edellyttää, että valvottua läpilaskua koskevat säännökset valmistellaan ja annetaan eduskunnan käsiteltäviksi mahdollisimman pian (EV 92/2003 vp). Eduskunnan käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä laiksi poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 26/2008 vp) on ehdotettu poliisin, tullilaitoksen ja rajavartiolaitoksen yhteistyötä valvottua läpilaskua koskevassa kansainvälisessä yhteistyössä koskevia säännöksiä. Valvottua läpilaskua koskevia mahdollisia säännöksiä tarkastellaan myös tullilain kokonaisuudistuksen sekä esitutkintalain ja pakkokeinolain uudistamisen valmistelussa.

8 artikla. *Avunpyyntöjen muoto ja sisältö.* Artikla sisältää määräykset avunantopyyntöjen muodosta ja sisällöstä. Pyynnöt on tehtävä kirjallisesti, ja niihin on liitettävä tarvittavat asiakirjat. Suulliset pyynnöt voidaan hyväksyä kiireellisissä tapauksissa, mutta ne on välittömästi vahvistettava kirjallisesti. Pynnöistä tulee käydä ilmi pyynnön esittävä tulliviranomainen, pyydetävät toimenpiteet,

pyynnön tarkoitus ja aihe, asiaan liittyvä lainsäädäntö, säännöt ja muut oikeudelliset tekijät sekä mahdollisimman tarkat ja kattavat tiedot tutkinnan kohteena olevista henkilöistä. Lisäksi pyynnössä tulee olla yhteenveito asiaa koskevista seikoista ja jo suoritetusta tutkinnasta. Pynnöt on tehtävä englanniksi.

Jos pyyntö ei täytä muotovaatimuksia, pyynnön vastaanottanut tulliviranomainen voi vaatia sen korjaamista tai täydentämistä. Varotoimenpiteitä voidaan kuitenkin toteuttaa pyynnön täyttämisen mahdollistamiseksi.

Rikosoikeusapulain 7 § sisältää vastaavat säännökset oikeusapupyntöjen muodosta ja sisällöstä. Rikosoikeusapulain 8 §:ssä säädetään oikeusapupyntöissä käytettävästä kielestä. Sen mukaan Suomeen tuleva oikeusapupyntö tulee tehdä suomen tai ruotsin kielellä taikka siihen on sisällytettävä käännös jommallekummalle näistä kielistä. Rikosoikeusapulaissa mahdollistetaan kuitenkin oikeusavun antaminen muullakin kielellä, jollei pyynnön täyttämiseksi rikosoikeusapulain mukaan muutoin ole estettä. Lisäksi rikosoikeusapusetuksen 9 §:n nojalla oikeusapupyntöjä voidaan tehdä muun muassa englannin, ranskan ja saksan kielellä.

9 artikla. *Asiakirjojen tiedoksi antaminen.* Artiklassa määrätään tullilainsäädännön soveltamista koskevien hallintoviranomaisten toimenpiteisiin ja päätöksiin liittyvien asiakirjojen tiedoksi antamisesta asianosaisille. Tiedoksiannot toimitetaan pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen alueella voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti, mutta niissä voidaan kuitenkin noudattaa pyynnössä esitettyä erityistä muotoa tai menettelyä, jos tämä ei ole pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lakien vastaista. Tiedoksiantotodistus voi olla asianomaisen henkilön antama vastaanottotodistus tai pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen toimivaltaisen viranomaisen antama todistus, josta käy ilmi tiedoksiantotapa ja -päivämäärä.

Rikosoikeusapulain 17 §:ään sisältyy vastaavat säännökset tiedoksiannon toimittamisesta Suomessa. Lisäksi rikosoikeusapusetuksessa on tarkempia säännöksiä tiedoksiannon toimittamisesta.

10 artikla. *Tutkinta.* Artiklassa määrätään tutkintaa koskevasta avunannosta. Sen mukaan tulliviranomaisen on toisen sopimus-

puolen pyynnöstä aloitettava tutkimukset toimista, jotka ovat tai näyttävät olevan pyynnön esittäneen sopimuspuolen alueella voimassa olevien tullilakien vastaisia. Pynnön vastaanottaneen tulliviranomaisen on myös ilmoitettava näiden tutkimusten tuloksista pyynnön esittäneelle tulliviranomaiselle.

Artiklan mukaan pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen viranomaiset toimivat siten kuin toimisivat omaan lukuunsa, ja tutkimukset suoritetaan pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen alueella voimassa olevien lakien mukaisesti. Tutkinnassa voi tapauskohtaisesti tulla kyseeseen sekä tullin suorittamat hallinnolliset tarkastustoimenpiteet että rikosoikeudellinen tutkinta. Tutkintamuodon valinta perustuu siihen, rikotaanko Suomen lainsäädäntöä vai ei. Jos artiklassa tarkoitetut toimet ovat ainoastaan Uzbekistanin lainsäädännön vastaisia, voi Suomessa tulla kyseeseen ainoastaan hallinnolliset tarkastukset. Jos tutkinnassa havaitut toimet ovat myös Suomen lainsäädännön vastaisia, voi rikostutkinta tulla sovellettavaksi. Näin on esimerkiksi tilanteessa, jossa tavaran vienti on kielletty Suomessa ja samaan aikaan sen maahantuonti on kielletty Uzbekistanissa. Tällaisena tekona on esimerkiksi aseiden salakuljettaminen.

Artiklassa määrätään myös, että pyynnön esittäneen tulliviranomaisen erityisesti nimeämät virkamiehet voivat saada tietoja ja olla läsnä tutkinnassa, jota pyynnön vastaanottanut tulliviranomainen suorittaa toisen sopimuspuolen valtion alueella ja jolla on merkitystä pyynnön esittäneelle tulliviranomaiselle.

Rikosoikeusapulaissa ei ole vastaavia säännöksiä tutkintaa koskevasta avunannosta, mutta sen 10 §:ssä säädetään pyynnön esittäneen valtion viranomaisen läsnäolo-oikeudesta oikeusapua annettaessa.

11 artikla. *Tiedostot ja asiakirjat.* Artikla koskee tiedostoja ja asiakirjoja. Tullilakien vastaisia tekoja koskevia tietoja voidaan toimittaa oma-aloitteisesti tai pyynnöstä kertomuksina, todistusasiakirjoina tai oikeaksi todistettuina asiakirjajäljennöksinä. Sopimuksessa tarkoitetut asiakirjat voidaan korvata tietokoneella tuotetulla aineistolla.

Alkuperäisiä tiedostoja ja asiakirjoja voidaan pyytää vain silloin, kun oikeaksi todis-

tetut jäljennökset olisivat riittämättömiä. Alkuperäiset tiedostot ja asiakirjat palautetaan mahdollisimman pian sopimuspuolelle.

12 artikla. *Asiantuntijat ja todistajat.* Artikla koskee asiantuntijana tai todistajana esiintymistä toisen sopimuspuolen alueella. Toisen sopimuspuolen pyynnöstä pyynnön vastaanottanut sopimuspuoli voi valtuuttaa virkamiehensä toimimaan asiantuntijana tai todistajana toimivaltaisten viranomaisten edessä. Nämä virkamiehet antavat todistuksen virantoimituksessa havaitsemistaan seikoista. Virkamiehet voivat myös esittää todistusaineistoa. Pynnöstä on käytävä ilmi, minkä vuoksi ja missä ominaisuudessa virkamies esiintyy. Pynnön hyväksyvä viranomainen täsmentää tarvittaessa rajat, joissa virkamiehet voivat esiintyä.

Rikosoikeusapulain 20 ja 22 §:ssä on säännökset vieraan valtion oikeusapupyynnön johdosta tapahtuvasta todistajien tai asiantuntijoiden kuulemisesta ja kieltäytymisoikeudesta, mutta lakiin ei sisälly erityisiä säännöksiä vieraan valtion viranomaisen kuulemisesta asiantuntijana tai todistajana.

13 artikla. *Virkamieskäyntejä koskevat järjestelyt.* Artiklan mukaan toisen sopimuspuolen virkamiesten ollessa tämän sopimuksen mukaisesti toisen sopimuspuolen alueella heidän on aina pystyttävä todistamaan virka-asemansa. He eivät saa käyttää virkapukua eivätkä kantaa aseita.

14 artikla. *Tietojen ja asiakirjojen käyttö.* Artiklan mukaan sopimuksen mukaisesti saatuja tietoja, asiakirjoja ja muita ilmoituksia saa käyttää vain sopimuksessa mainittuihin tarkoituksiin. Tiedot, asiakirjat ja muut ilmoitukset saa välittää eteenpäin ainoastaan, jos tiedot toimittanut tulliviranomainen antaa etukäteen kirjallisen suostumuksen, ja niitä koskevat tämän viranomaisen asettamat rajoitukset. Näitä määräyksiä ei kuitenkaan sovelleta tietoihin, asiakirjoihin ja muihin ilmoituksiin, jotka koskevat huumausaineisiin ja psykotrooppisiin aineisiin liittyviä rikoksia. Kyseisiä tietoja saadaan luovuttaa muille viranomaisille, jotka ovat suoranaisesti mukana huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laittoman kaupan vastustamisessa. Suomessa näitä viranomaisia ovat erityisesti poliisi ja rajavartiolaitos, joille voi olla tar-

vetta luovuttaa edellä mainittuja tietoja rikosten estämistä ja selvittämistä varten.

Kaikki sopimuksen mukaisesti, missä tahansa muodossa toimitetut tiedot ovat luonteeltaan luottamuksellisia. Ne ovat virallisen salassapitosuojan alaisia ja nauttivat samaa suojaa kuin vastaavat tiedot ja asiakirjat tiedot vastaanottaneen sopimuspuolen alueella voimassa olevan lainsäädännön nojalla. Tietojen ja asiakirjojen salassapidosta ja luovuttamisesta säädetään tullilaisissa ja viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999). Edellä todetut määräykset eivät estä käyttämästä tietoja oikeus- ja hallintomenettelyissä, jotka on jälkeinpäin pantu viireille tullilakien rikkomisen vuoksi.

15 artikla. *Henkilötietojen suojaaminen ja käyttö.* Artiklan mukaan sopimuksen mukaisesti toimitettujen henkilötietojen käsittelyyn sekä rekisteröidyn henkilön oikeuksiin sovelletaan tiettyjä vähimmäisedellytyksiä. Henkilötietojen suojasta säädetään henkilötietolaisa (523/1999) sekä tullilaisissa.

Henkilötietojen suojan vähimmäisedellytysten mukaisesti henkilötietoja ei saa toimittaa, jos tietojen välittäminen tai käyttö olisi vastoin jommankumman sopimuspuolen lainsäädäntöä, erityisesti tietosuojalainsäädäntöä. Artiklan mukaan tästä vaatimuksesta ei voida poiketa silloinkaan, kun tietojen luovuttamisesta ei olisi haittaa kyseiselle henkilölle. Tiedot vastaanottaneen viranomaisen on pyynnöstä ilmoitettava toiselle sopimuspuolelle tietojen käytöstä sekä saavutetuista tuloksista.

Artiklan mukaan henkilötietoja vastaanottanut tulliviranomainen saa toimittaa tietoja ainoastaan tulliviranomaisille ja muille lainvalvontaviranomaisille. Lisäksi henkilötietoja voidaan toimittaa syyttäjä- ja oikeusviranomaisille syyttämistarkoituksiin. Tietoja ei saa antaa muille henkilöille kuin niille, joilta niiden käyttämistä näihin tarkoituksiin vaaditaan, paitsi jos tiedot toimittava tulliviranomainen antaa tähän nimenomaisen suostumuksensa ja tiedonvälitys on sallittua vastaanottavien viranomaisten toimintaa sääntelevien lakien mukaisesti.

Artiklassa määrätään, että pyynnön vastaanottaneen tulliviranomaisen on varmistettava lähetettävien henkilötietojen paikkansapitävyys ja oikeellisuus. Tiedot toimittava vi-

ranomainen varmistaa tietojen virheettömyyden ja ajantasaisuuden. Pynnön esittänyt tulliviranomainen korjaa, hävittää tai poistaa virheelliset henkilötiedot tarvittaessa.

Tiedot toimittavan tulliviranomaisen on lähetettävä yhdessä henkilötietojen kanssa ilmoitus vaaditusta tietojen poistamiselle omissa lainsäädännössään asetetusta määräajasta. Henkilötiedot on kuitenkin poistettava aina heti, kun niiden käyttötarve lakkaa.

Sopimuspuolten tulliviranomaisten on pidettävä rekisteriä lähetetyistä tai vastaanotetuista henkilötiedoista. Niiden on myös huolehdittava henkilötietojen suojaamisesta luvattomalta käytöltä, muuttamiselta, julkaisemiselta, vahingoittamiselta ja tuhoamiselta. Sopimuspuolet varmistavat tietosuojan tason, joka vastaa vähintään tämän sopimuksen liitteen periaatteiden soveltamisesta syntyvää tasoa. Sopimuksen mukaista henkilötietojen käsittelyä valvoo kansallinen tietosuojaviranomainen. Suomessa henkilötietojen käsittelyä valvoo tietosuojavaltuutettu. Uzbekistanissa tietosuojaviranomaisena toimisi tullikomitea.

16 artikla. *Tietojen ja asiakirjojen käyttö todistusaineistona.* Sopimuksen mukaisesti saatuja tietoja ja asiakirjoja saavat tulliviranomaiset käyttää todisteena todistusasiakirjojaan, kertomuksiaan ja todistajanlausuntojaan sekä oikeudenkäyntejään varten. Tietojen ja asiakirjojen käyttö todistusaineistona tuomioistuimissa ja niille annettava todistusvoima määräytyvät sopimuspuolten kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

17 artikla. *Poikkeukset avunantovelvollisuudesta.* Sopimuspuolen tulliviranomainen voi kieltäytyä avunannosta kokonaan tai osittain tai suostua avunantoon vain tietyin ehdoin ja edellytyksin, jos avun antaminen saattaisi vahingoittaa valtion täysivaltaisuutta, turvallisuutta, yleistä järjestystä tai muita olennaisia etuja, samoin jos avunanto merkitsisi teollisten, liike- tai ammattisalaisuuksien loukkaamista tai olisi kansallisen oikeusjärjestelmän peruseriaatteiden vastaista. Jos toisen sopimuspuolen tulliviranomainen pyytää sellaista apua, jota se ei itse voisi pyydetäessä antaa, sen tulee huomauttaa tästä seikasta pyynnössään. Tällöin avunantopyyntöön suostuminen jää pyynnön vastaanottaneen tulliviranomaisen harkittavaksi.

Avunantamista voidaan lykätä, jos se haittaa käynnissä olevaa tutkintaa, syyttämistä tai oikeudenkäyntiä. Tässä tapauksessa sopimuspuolten tulliviranomaiset neuvottelevat selvittääkseen, voidaanko apua antaa pyynnön vastaanottaneen tulliviranomaisen mahdollisesti asettamin ehdoin ja edellytyksin. Jos avunannosta kieltäydytään tai sitä lykätään, viranomaiset ilmoittavat siitä toisilleen sekä samalla yksilöivät kiellon tai lykkäämisen syyt.

Artiklan sisältämät kieltäytymisperusteet vastaavat keskeisiltä osin rikosoikeusapulain 12 §:ssä säädettyjä kieltäytymisperusteita.

18 artikla. Kustannukset. Artikla koskee sopimuksen täytäntöönpanosta aiheutuvien kustannusten korvaamista. Sopimuspuolten tulliviranomaiset vastaavat itse kustannuksistaan lukuun ottamatta asiantuntijoille, todistajille sekä muille kuin valtion palveluksessa oleville kääntäjille ja tulkeille maksettavia palkkioita. Mikäli pyynnön täyttäminen aiheuttaisi huomattavia ja erityisiä kuluja, tulliviranomaiset neuvottelevat keskenään pyynnön toteuttamisen ehdoista ja edellytyksistä sekä kustannusten kohdistamistavasta.

Rikosoikeusapulain 25 §:ssä säädetään oikeusavun antamisesta aiheutuvista kustannuksista. Sen mukaan kustannuksista ei peritä korvausta pyynnön esittäneeltä valtiolta, ellei asetuksella toisin säädetä. Rikosoikeusapuasetuksen 20 §:ssä säädetään vieraasta valtiosta kuultavaksi kutsutun todistajan ja asiantuntijan oikeudesta saada valtion varoista korvausta kustannuksistaan.

19 artikla. Täydentävyys. Artiklassa määrätään, että rajoittamatta 14 ja 15 artiklan soveltamista sopimus ei estä soveltamasta yhteisön säännöksiä Euroopan yhteisöjen komission toimivaltaisten yksikköjen ja Suomen tasavallan tulliviranomaisten välisestä sellaisten tietojen toimittamisesta, jotka koskevat tulliasioissa saatuja, yhteisölle mahdollisesti merkityksellisiä tietoja.

20 artikla. Sopimuksen täytäntöönpano. Artiklan mukaan sopimuksen mukaista apua annetaan suoraan sopimuspuolten tulliviranomaisten kesken.

Tulliviranomaiset sopivat keskenään sopimuksen yksityiskohtaisista täytäntöönpanoa helpottavista järjestelyistä. Sopimuksen täytäntöönpanon valvomiseksi ja mahdollisesti

syntyvien ongelmien ratkaisemiseksi perustetaan suomalais-uzbekistanilainen yhteiskomitea. Komitea koostuu osapuolten tullilaitosten päälliköistä tai heidän edustajistaan sekä heitä avustavista asiantuntijoista. Se kokoontuu tarvittaessa jommankumman osapuolen pyynnöstä.

Artiklan mukaan tulliviranomaiset voivat järjestää suoran yhteydenpidon henkilöiden kesken. Tiedot toimitetaan niille virkamiehille, jotka on erityisesti nimetty tullilakien vastaisten tekojen tutkintaan ja torjuntaan.

Artiklassa määrätään myös, että sopimuksen tulkinnasta ja soveltamisesta syntyvät ongelmat ja epäselvyydet pyritään ratkaisemaan tulliviranomaisten välisissä neuvotteluissa. Tarvittaessa ratkaisut tehdään diplomaattitse.

21 artikla. Alueellinen soveltaminen. Sopimusta sovelletaan Suomen tasavallan ja Uzbekistanin tasavallan tullialueella. Suomessa tullialue on määritelty tullilaissa alueeksi, jonka muodostavat valtakunnan maa-alue, aluevedet ja ilmatila, kuitenkin niin, että tullialue ulottuu kaksi meripeninkulmaa aluemerensä ulkorajaa kauemmaksi, jollei asiasta ole kansainvälisesti muuta sovittu.

Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen (SopS 49—50/1996) 33 artiklan mukaan rantavaltio saa lisävyöhykkeeksi nimetyllä aluemereensä liittyvällä vyöhykkeellä harjoittaa tarpeellisia valvontatoimia muun muassa estääkseen tulli- ja verolakien määräysten rikkomisen alueellaan tai aluemerellä ja rangaistakseen alueellaan tai aluemerellä tapahtuneen edellä mainittujen lakien ja määräysten rikkomisen. Suomessa ei ole varsinaista lisävyöhykettä, mutta tullialue ulottuu edellä mainituin tavoin kaksi meripeninkulmaa aluemerensä ulkorajaa kauemmaksi.

Uzbekistanin kanssa tehdyn sopimuksen soveltamisala on määritelty viittaamalla ”sopimuspuolten alueilla voimassa olevaan lainsäädäntöön”. Huomioon on siten otettava myös edellä mainittu merioikeusyleissopimuksen määräykset, jotka asettavat tiettyjä rajoituksia toimenpiteille, joihin ryhdytään Suomen aluemerensä ulkorajan ulkopuolella. Merioikeusyleissopimuksen mukaan Suomen aluemerensä ulkorajan ulkopuolisella kahden meripeninkulman levyisellä vyöhykkeellä ei

voi ryhtyä muihin kuin suomalaisiin aluksiin kohdistuviin toimenpiteisiin, jotka liittyvät tulli- ja verolakien rikkomiseen muualla kuin Suomen alueella, esimerkiksi Uzbekistanin alueella.

Sopimus ei estä antamasta toisilleen apua laajemmalti muiden kansainvälisten sopimusten tai järjestelyjen tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

22 artikla. Muutokset ja lisäykset. Sopimukseen voidaan tehdä muutoksia ja lisäyksiä sopimuspuolten keskinäisellä suostumuksella, ja ne tulevat voimaan 23 artiklan 1 kappaleessa kuvatun menettelyn mukaisesti.

23 artikla. Voimaantulo ja päätyminen. Artikla sisältää sopimuksen voimaantuloa ja päättymistä koskevat tavanomaiset määräykset. Sopimus on tarkoitettu olemaan voimassa toistaiseksi. Mahdollinen irtisanominen tulee voimaan kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun toinen sopimuspuoli on vastaanottanut irtisanomisilmoituksen.

1.2 Liitteen sisältö ja suhde Suomen lainsäädäntöön

1 kappale. Kappaleessa määritellään automaattisen tietojenkäsittelyn avulla käsiteltävien tietojen laatu. Tietojen tulee olla asianmukaisesti ja laillisesti hankittuja ja käsiteltyjä. Niiden on myös oltava määriteltyjä ja laillisesti tarkoituksiin tallennettuja eikä niitä saa käyttää vastoin niiden varsinaista käyttötarkoitusta. Edelleen kappaleessa edellytetään, että tiedot ovat riittäviä, merkityksellisiä ja tarkoitukseensa nähden oikeasuhtaisia. Tietojen tulee olla oikeellisia ja tarvittaessa ajan tasalla, ja ne on säilytettävä niin, ettei tiedon kohteen yksilöinti ole mahdollista kauemmin kuin on tarpeen siihen tarkoitukseen, jota varten tiedot on talletettu.

2 kappale. Kappale koskee arkaluonteisia tietoja, joiden käsittely automaattisen tietojenkäsittelyn menetelmin on jo sellaisenaan omiaan vaarantamaan yksilön oikeudet ja edut. Tällaisiin tietoihin kuuluvat tiedot, joista käyvät ilmi rotu, poliittiset mielipiteet, uskonnollinen tai muu vakaumus, terveys tai sukupuolielämä taikka jotka liittyvät rikosoikeudellisiin tuomioihin. Kappaleen mukaan kyseisiä tietoja ei saa käsitellä automaattisessa tietojenkäsittelyssä, ellei kansallinen lain-

säädäntö anna yksilölle riittävää oikeussuojaa.

3 kappale. Kappaleessa edellytetään ryhdyttäväksi asianmukaisiin turvatoimiin automaattisessa tietojenkäsittelyssä käsiteltävien henkilötietojen suojaamiseksi luvattomalta hävittämiseltä ja tahattomalta katoamiselta. Samanlaisia toimenpiteitä tarvitaan luvattoman käytön muuttamisen tai levittämisen varalta.

4 kappale. Kappaleen sisältämät oikeusturvakeinot käsittävät rekisteröidyn suojelemiseksi tarvittavat toimet. Niiden mukaan jokaisen on voitava todeta automaattisesti käsiteltävän henkilörekisterin olemassaolo ja sen päätarkoitukset, rekisterinpitäjän henkilöllisyys ja kotipaikka tai pääasiallinen toimipaikka. Edelleen jokaisen tulee voida kohtuullisin väliajoin ja ilman kohtuuttomia viivästyksiä tai kustannuksia saada vahvistusta siitä, onko häntä koskevia tietoja talletettu automaattisesti käsiteltävään rekisteriin sekä saada tällaiset tiedot ymmärrettävässä muodossa. Liitteen 1 ja 2 kappaleessa esitettyjä pääperiaatteita toteuttavan kansallisen lain vastaisesti käsitellyt tiedot tulee tarvittaessa saada oikaistuiksi tai poistetuiksi. Lisäksi jokaisella on oikeus oikeudellisiin toimenpiteisiin, jos vahvistusta, tiedonsaantia, oikaisua tai poistamista koskevaa pyyntöä ei noudateta.

5 kappale. Kappaleen 1 alakohdan mukaan liitteen 1, 2 ja 4 kappaleissa määriteltyihin tietosuojan peruseriaatteisiin ei sallita poikkeuksia muutoin kuin tässä kappaleessa määritellyissä rajoissa. Kappaleen 2 alakohdan mukaan rajoitukset ovat sallittuja vain, jos niistä on säädetty kyseisen sopimuspuolen laissa ja se on välttämätöntä demokraattisessa yhteiskunnassa valtion turvallisuuden, yleisen turvallisuuden tai valtion rahatalouden etujen suojaamiseksi taikka rekisteröidyn tai muiden henkilöiden oikeuksien ja vapauksien turvaamiseksi.

Kappaleen 3 alakohta antaa mahdollisuuden lailla rajoittaa 4 kappaleen b ja d kappaleissa lueteltuja oikeuksia silloin, kun kysymyksessä ovat sellaiset automaattisessa tietojenkäsittelyssä käsiteltävät henkilörekisterit, joita käytetään tilastollisiin tarkoituksiin tai tieteelliseen tutkimukseen, jos tästä ei aiheu-

du ilmeisesti tietosuojan loukkaamisen vaaraa.

6 kappale. Kappaleessa sopimuspuolet veloitetaan huolehtimaan siitä, että sen lainsäädäntö sisältää tarpeelliset rangaistussäännökset ja oikeuskeinot tietosuojan peruseräiteiden loukkauksen varalta.

7 kappale. Kappaleen mukaan rekisteröidylle voidaan myöntää laajempi suoja kuin mitä sopimus edellyttää.

2 Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Pykälä sisältää säännöksen, jolla saatetaan voimaan ne sopimuksen määräykset, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan. Lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä selostetaan jäljempänä eduskunnan suostumuksen tarpeellisuutta koskevassa jaksossa.

2 §. Voimaantuloajankohdasta säädettäisiin tasavallan presidentin asetuksella. Laki on tarkoitettu saattamaan samanaikaisesti kuin sopimus tulee voimaan.

3 Voimaantulo

Sopimuksen mukaan sopimuspuolet ilmoittavat toisilleen diplomaattiteitse, kun kaikki sopimuksen voimaantulon edellyttämät kansallisen lainsäädännön mukaiset toimenpiteet on suoritettu. Sopimus tulee voimaan kuudenkymmenen päivän kuluttua jälkimmäisen ilmoituksen vastaanottamisesta. Uzbekistan on ilmoittanut 8 päivänä heinäkuuta 2008 päivätyllä nootillaan saattaneensa päätöksen valtiosisäiset menettelynsä sopimuksen hyväksymiseksi.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

4 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

4.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Eduskunnan perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan

perustuslaissa tarkoitettu eduskunnan hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lain alaan kuuluvat kansainvälisen velvoitteen määräykset. Sopimuksen määräykset on luettava lainsäädännön alaan, jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvattun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla taikka jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä tai jos siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Kysymykseen ei vaikuta se, onko jokin määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 11/2000 vp, PeVL 12/2000 vp ja PeVL 45/2000 vp).

Sopimus sisältää useita sellaisia määräyksiä, jotka kuuluvat edellä esitetyn mukaisesti lainsäädännön alaan. Ensinnäkin sopimuksen 1 artikla sisältää sopimuksessa käytetyt määritelmät. Sopimuksen 2 artiklassa määrätään sopimuksen soveltamisalasta ja 21 artiklassa sopimuksen alueellisesta soveltamisalasta. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että jos sopimuksen määräykset käsitteistä ja soveltamisalasta koskevat lainsäädännön alaan kuuluvia asioita, määräykset vaikuttavat välillisesti näiden lainsäädännön alaan kuuluvien aineellisten määräysten sisältöön ja kuuluvat siten itsekin lainsäädännön alaan (PeVL 6/2001 vp, PeVL 24/2001 vp ja PeVL 48/2004 vp).

Sopimuksen 5 artiklassa määrätään tulliviranomaisten velvollisuudesta valvoa henkilöitä, tavaroita, kulkuneuvoja ja paikkoja, jotka mahdollisesti liittyvät tullilainsäädännön vastaiseen toimintaan. Sopimuksen 10 artikla puolestaan koskee tulliviranomaisen velvollisuutta suorittaa tutkintaa toisen sopimuspuolen tulliviranomaisen pyynnöstä. Tällaisesta viranomaiselle asetettavasta velvollisuudesta käyttää lainmukaisia toimivaltuuksiaan on säädettävä lailla. Myös sopimuksen 3 artiklan 1—3 kohdan määräykset tulliviranomaisten velvollisuuksista hankkia tietoja toisen sopimuspuolen tulliviranomaisen pyynnöstä koskevat ainakin välillisesti viranomaisten velvollisuuksia käyttäen lainmukaisia toimivaltuuksiaan. Määräykset kuu-

luvut näin ollen lainsäädännön alaan. Sopimuksen 5 artikla kuuluu lainsäädännön alaan myös sillä perusteella, että sen määräykset koskevat perusoikeuksia.

Sopimuksen 7 artikla koskee valvottua läpilaskua. Valvotussa läpilaskussa viranomaisen pidättyä tietyin edellytyksin puuttamasta laittomaksi epäiltyyn kuljetukseen, vaikka virkavelvollisuus sitä edellyttäisi. Tämän vuoksi valvottua läpilaskua ja siinä noudatettavaa menettelyä koskevat määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 12 artiklassa määrätään asian tuntijana ja todistajana toimimisesta toisen sopimuspuolen alueella. Tällaisista seikoista tulee säätää lailla, minkä vuoksi määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 14 artikla koskee sopimuksessa tarkoitettujen tietojen ja asiakirjojen käyttöä. Artikla sisältää määräyksiä muun muassa siitä, missä rajoissa tietoja ja asiakirjoja voidaan luovuttaa edelleen, sekä siitä, että tiedot ovat luottamuksellisia ja salassapitosuojan alaisia. Tietojen ja asiakirjojen salassapidosta ja luovuttamisesta on voimassa lainsäädännön sääntelyä. Artiklan määräyksiä on myös muutoin pidettävä luonteeltaan sellaisina, että niiden kattamista asioista tulee säätää lailla. Artiklan määräysten on näin ollen katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 15 artikla sisältää henkilötietojen suojaa koskevia määräyksiä. Lisäksi sopimukseen erottamattomasti kuuluvassa liitteessä on säännökset tietosuojan perusperiaatteista henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä. Liitteen säännökset pohjautuvat Euroopan neuvoston tietosuojajayleissopimuksen artikloihin.

Perustuslain 10 §:n mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Perustuslakivaliokunta on käytännössään katsonut perustuslain jättävän henkilötietojen suojaa tarkoittavan sääntelyn yksityiskohdat lainsäätäjän harkintaan (esimerkiksi PeVL 1/2002 vp). Hallintovaliokunnan lausunnoista (esimerkiksi HaVM 26/2002 vp ja HaVM 27/2002 vp) ilmenee, että henkilötietojen suojan kannalta tärkeitä sääntelykohteita ovat ainakin rekisteröinnin tavoite, rekisteröitävien henkilötietojen sisältö, niiden sallitut käyttötarkoitukset tietojen luovutettavuus mukaan luettuna sekä tietojen säilytysaika hen-

kilörekistereissä ja rekisteröidyn oikeusturva. Lisäksi hallintovaliokunta on katsonut lailla säätämisen vaatimuksen ulottuvan myös mahdollisuuteen luovuttaa henkilötietoja teknisen käyttöyhteyden avulla. Henkilötietojen suojasta säädetään tullilaisissa ja henkilötietolaisissa.

Sopimuksen 15 artikla sisältää muun muassa henkilötietojen käyttämistä, luovuttamista ja poistamista koskevia määräyksiä, jotka kuuluvat edellä esitetyn perusteella lainsäädännön alaan. Sama koskee sopimuksen liitteen määräyksiä henkilötietojen automaattisesta tietojenkäsittelystä. Sopimuksen 15 artiklan määräykset koskevat myös tietojen salassapitoa ja luovuttamista ja kuuluvat lainsäädännön alaan silläkin perusteella, että näistä seikoista on säädettävä lailla.

Sopimuksen 3 artiklan 1—3 kohdat, 4 artikla, 5 artiklan 1 kohta ja 6 artikla koskevat tietoja, joita sopimuspuolten tulliviranomaisien tulee sopimuksen mukaan toimittaa toisilleen. Sopimuksen 11 artikla puolestaan velvoittaa toimittamaan toisen sopimuspuolen viranomaiselle muun muassa todistusaineistoa. On ilmeistä, että ainakin osa tällaisista tiedoista ja asiakirjoista on salassa pidettäviä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdan perusteella. Niiden luovuttamisesta ulkomaan viranomaiselle on saman lain 30 §:n mukaan säädettävä lailla. Edellä mainitut määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan. Määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan myös sillä perusteella, että niistä voi seurata tulliviranomaiselle velvollisuus luovuttaa henkilötietoja Uzbekistanin viranomaisille. Avunantopyyntöjen muotoa ja sisältöä koskevan 8 artiklan 2 kohdan e alakohdan nojalla pyynnössä on esitettävä mahdollisimman tarkat ja kattavat tiedot tutkinnan kohteena olevista luonnollisista henkilöistä tai oikeushenkilöistä. Myös tästä määräyksestä voi asiallisesti seurata velvollisuus luovuttaa henkilötietoja Uzbekistanin viranomaisille ja se kuuluu näin ollen lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 9 artiklassa on asiakirjojen tiedoksiantoa koskevat määräykset. Tiedoksi antamisesta on voimassa lainsäädännön sääntelyä, joten artikla kuuluu lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 17 artiklassa on määräykset avunantovelvollisuutta koskevista poikkeuk-

sista. Edellä on todettu, että viranomaiselle asetettavasta velvollisuudesta käyttää lainmukaisia toimivaltuuksiaan on säädettävä lailla, ja vastaavasti on arvioitava avunantovelvollisuutta koskevia poikkeuksia. Määräys kuuluu lainsäädännön alaan.

4.2 Käsittelyjärjestys

Sopimus ei sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tai 95 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Sopimus voidaan hallituksen käsityksen mukaan hyväksyä äänten enemmistöllä, ja ehdo-

tus sen voimaansaattamiseksi voidaan hyväksyä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään, että

Eduskunta hyväksyisi Tashkentissa 28 päivänä maaliskuuta 2008 Suomen tasavallan hallituksen ja Uzbekistanin tasavallan hallituksen välisestä keskinäisestä avunannosta tulliasioissa tehdyn sopimuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Uzbekistanin kanssa keskinäisestä avunannosta tulliasioissa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 § Tashkentissa 28 päivänä maaliskuuta 2008 Suomen tasavallan hallituksen ja Uzbekistanin tasavallan hallituksen välillä keskinäisestä avunannosta tulliasioissa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset	ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.
	2 § Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 2008

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Hallinto- ja kuntaministeri *Mari Kiviniemi*

Sopimusteksti

SOPIMUS
SUOMEN TASAVALLAN HALLITUKSEN JA UZBEKISTANIN TASAVALLAN HAL-
LITUKSEN VÄLISESTÄ KESKINÄISESTÄ AVUNANNOSTA TULLIASIOISSA

Suomen tasavallan hallitus ja Uzbekistanin tasavallan hallitus, jäljempänä "sopimuspuolet", jotka

katsovat, että tullilakien vastaiset teot vahingoittavat niiden taloudellisia, kaupallisia, verotaloudellisia, yhteiskunnallisia ja kulttuurisia etuja sekä teollisuuden ja maatalouden etuja,

ovat vakuuttuneita siitä, että tullilakien vastaisten tekojen torjuntaa voidaan tehostaa niiden tulliviranomaisten välisellä tiiviillä yhteistyöllä,

katsovat, että on tärkeää määrätä oikein maahantuonnin tai maastaviennin yhteydessä kannettavat tullit ja muut verot sekä varmistaa kielto-, rajoitus- ja valvontatoimenpiteiden asianmukainen täytäntöönpano, mukaan lukien tuotevääreännöksiä ja rekisteröityjä tavaramerkkejä koskevien säännösten ja määräysten täytäntöönpanoon liittyvät toimenpiteet,

katsovat, että aseiden, ammusten, räjähdysaineiden, myrkyllisten tavaroiden, radioaktiivisten aineiden sekä huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitton kauppa on vaara kansanterveydelle ja yhteiskunnalle,

ottavat huomioon 21 päivänä kesäkuuta 1996 allekirjoitetun Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Uzbekistanin tasavallan välistä kumppanuutta koskevan kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen,

ottavat huomioon määräykset, jotka sisältyvät Yhdistyneiden Kansakuntien alaisuudessa vuonna 1961 tehtyyn huumausaineyleissopimukseen, sellaisena kuin se on muutettuna, vuonna 1971 tehtyyn psykotrooppisia aineita koskevaan yleissopimukseen, sellaisena kuin se on muutettuna, sekä vuonna 1988 huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitonta kauppaa vastaan tehtyyn Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimukseen ja sen liitteeseen, sellaisena kuin se on muutettuna, ja

ottavat huomioon myös Tulliyhteistyöneuvoston asiaankuuluvat instrumentit, erityisesti 5 päivänä joulukuuta 1953 annetun suosi-

tuksen keskinäisestä hallinnollisesta avunannosta,

ovat sopineet seuraavaa:

1 artikla

Määritelmät

Tässä sopimuksessa tarkoitetaan

a) "tullilaeilla" niitä säännöksiä ja määräyksiä, joita sopimuspuolten tulliviranomaiset soveltavat tavaroiden - mukaan lukien maksuvälineiden - tuontiin, vientiin, kauttakuljuttukseen, varastointiin ja liikkumiseen ja jotka koskevat tulleja, veroja tai muita tulliviranomaisten kantamia maksuja taikka kielto-, rajoitus- tai valvontatoimenpiteitä;

b) "tulliviranomaisella" Suomen tasavallassa Tullihallitusta ja Uzbekistanin tasavallassa Valtion tullikomiteaa, jotka ovat toimivaltaisia panemaan täytäntöön tämän artiklan a)-kohdassa tarkoitettuja säännöksiä ja määräyksiä;

c) "tullilakien vastaisella teolla" tullilakien rikkomista tai sen yritystä;

d) "tulleilla ja veroilla" tulleja ja kaikkia muita tavaroiden tuonnissa tai viennissä tai näiden yhteydessä kannettavia veroja, maksuja ja kuluja, ei kuitenkaan maksuja tai kuluja, joiden määrä vastaa likimäärin suoritetuista palveluksista aiheutuneita kustannuksia, mukaan lukien Suomen tasavallan osalta Euroopan unionin toimivaltaisten elinten määräämät tullit ja verot;

e) "henkilöllä" luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, ellei asiayhteys muuta edellytä;

f) "henkilötiedoilla" tietoja, jotka koskevat tunnistettua tai tunnistettavissa olevaa yksilöä;

g) "huumausaineilla" eloperäistä tai syntetistä ainetta, joka mainitaan vuoden 1961 huumausaineyleissopimuksen I ja II listassa, sellaisina kuin ne ovat muutettuina, sekä ai-

netta, joka on rinnastettu huumausaineisiin kansallisessa lainsäädännössä;

h) "psykotrooppisilla aineilla" eloperäistä, synteettistä tai luonnosta saatavaa ainetta, joka mainitaan vuoden 1971 psykotrooppisia aineita koskevan yleissopimuksen I, II, III ja IV listassa, sellaisina kuin ne ovat muutettuna, sekä mitä tahansa ainetta, joka on rinnastettu psykotrooppisiin aineisiin kansallisessa lainsäädännössä;

i) "huumausaineiden lähtöaineilla" kemiallisia aineita, jotka on lueteltu vuoden 1988 YK:n yleissopimuksen liitteessä, sellaisena kuin se on muutettuna;

j) "valvotulla läpilaskulla" menettelytapaa, jolla huumausaineiden, psykotrooppisten aineiden ja huumausaineiden lähtöaineiden tai muiden niitä korvaavien aineiden sekä muiden laittomasti kuljetettujen tavaroiden sallitaan kulkea sopimuspuolten alueelta, alueen kautta tai alueelle niiden toimivaltaisten viranomaisten tietien ja valvonnassa tullilakien vastaisiin tekoihin osallisten henkilöiden paljastamiseksi ja tunnistamiseksi;

k) "pyynnön esittäneellä tulliviranomaisella" sen sopimuspuolen tulliviranomaista, joka pyytää apua tulliasioissa;

l) "pyynnön vastaanottaneella tulliviranomaisella" sen sopimuspuolen tulliviranomaista, jolta pyydetään apua tulliasioissa.

2 artikla

Sopimuksen soveltamisala

1. Sopimuspuolet antavat tulliviranomaistensa välityksellä ja tämän sopimuksen määräysten mukaisesti toisilleen apua

a) tullilakien asianmukaisen noudattamisen varmistamiseksi;

b) tullilakien vastaisten tekojen estämiseksi ja tutkimiseksi sekä niitä koskeviin syytetöihin ryhtymiseksi;

c) tapauksissa, jotka koskevat tullilakien soveltamiseen liittyvien asiakirjojen tiedoksi antamista.

2. Tämän sopimuksen mukaista apua annetaan pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen valtion alueella voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti sekä pyynnön vastaanottaneen tulliviranomaisen toimivallan ja käytettävissä olevien voimavarojen rajoissa. Tarvittaessa tulliviranomainen voi siirtää avunannon muun toimivaltaisen viranomaisen hoidettavaksi.

3. Tämä sopimus ei koske tullien, verojen ja muiden maksujen perintää.

4. Tämä sopimus ei vaikuta niiden rikosasioissa annettavaa oikeusapua koskevien kansainvälisten sopimusten tai tulli yhteistyötä koskevien kansainvälisten sopimusten soveltamiseen, joita sopimuspuolet ovat tehneet.

3 artikla

Avunannon ala

1. Säännösten ja määräysten mukaisesti sopimuspuolten tulliviranomaiset toimittavat toisilleen - pyynnöstä ja tarvittaessa ennakkotutkinnan suoritettuaan - kaikki tiedot, joiden avulla ne voivat varmistaa tullien ja verojen asianmukaisen kantamisen, ja erityisesti tiedot, jotka helpottavat

a) tavaroiden tullausarvon, tariffinimikkeen ja alkuperän määrittämistä;

b) kieltoja, rajoituksia ja valvontaa koskevien säännösten ja määräysten täytäntönpaanoa.

2. Pynnön vastaanottanut tulliviranomainen toimittaa pyynnöstä kaikki kyseisessä sopimuspuolessa sovellettavia tullilakeja ja menettelyjä koskevat tiedot, joilla on merkitystä tullilakien vastaisen teon tutkinnassa.

3. Tulliviranomaiset toimittavat toisilleen joko pyynnöstä tai oma-aloitteisesti tiedot ja asiakirjat, joiden avulla voidaan varmistaa tullilakien asianmukainen soveltaminen sekä tullilakien vastaisten tekojen estäminen, tutkinta ja torjunta.

4. Suorittaessaan tutkintaa toisen tulliviranomaisen puolesta kumpikin tulliviranomainen toimii siten kuin toimiessaan omaan lukuunsa tai oman sopimuspuolensa toisen viranomaisen pyynnöstä.

5. Jollei pyynnön vastaanottanut tulliviranomainen ole asianmukainen virasto täyttämään pyyntöä, se lähettää pyynnön viipymättä asianmukaiselle virastolle pyytäen siltä yhteistyötä.

4 artikla

Avunantotapakukset

Tulliviranomaiset ilmoittavat oma-aloitteisesti tai pyynnöstä toisilleen seuraavat tiedot:

a) onko pyynnön esittäneen tulliviranomaisen valtion alueelle tuodut tavarat viety laillisesti toisen tulliviranomaisen valtion alueelta, ja mihin tullimenettelyyn tavarat oli mahdollisesti asetettu;

b) onko pyynnön esittäneen tulliviranomaisen valtion alueelta viedyt tavarat tuotu laillisesti toisen tulliviranomaisen valtion alueelle, ja mihin tullimenettelyyn tavarat oli mahdollisesti asetettu;

c) onko tavarat, joille on myönnetty etuuskohtelu vietäessä ne toisen sopimuspuolen valtion alueelta, tuotu asianmukaisesti toisen sopimuspuolen valtion alueelle; tällöin tietoja annetaan myös kaikista tullivalvontatoimenpiteistä, joita tavaroihin on kohdistettu.

5 artikla

Erityisvalvonta

1. Pynnön vastaanottanut tulliviranomainen toimittaa pyynnöstä tietoja ja kohdistaa erityisvalvontaa:

a) henkilöihin, joiden pyynnön esittänyt tulliviranomainen tietää syyllistyneen tai epäilee syyllistyvän tullilakien vastaiseen tekkoon, ja erityisesti henkilöihin, jotka liikkuvat pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen valtion alueelle tai alueelta;

b) tavaroiden liikkeisiin, joiden pyynnön esittänyt tulliviranomainen on ilmoittanut antavan aihetta epäillä laitonta kauppaa, joka suuntautuu pyynnön esittäneen sopimuspuolen valtion alueelle;

c) kulkuneuvoihin, joita pyynnön esittänyt tulliviranomainen epäilee käytettävän jommankumman sopimuspuolen valtion alueella voimassa olevien tullilakien vastaisissa teoissa;

d) tavaroiden varastointipaikkoihin, joita pyynnön esittänyt tulliviranomainen epäilee käytettävän jommankumman sopimuspuolen

valtion alueella voimassa olevien tullilakien vastaisissa teoissa.

2. Toimivaltansa rajoissa sopimuspuolten tulliviranomaiset estävät

a) sellaisten tavaroiden viennin, joita tiedetään tai todennäköisin syin epäillään vietävän toisen sopimuspuolen valtion alueelle käytettäväksi siellä muihin tarkoituksiin kuin sopimuspuolten väliseen lailliseen kaupankäyntiin;

b) sellaisten tavaroiden viennin, joiden tuonti toisen sopimuspuolen valtion alueelle on kielletty.

6 artikla

Erityisen merkittävien tavaroiden laittoman kaupan vastaiset toimet

Tulliviranomaiset toimittavat viipymättä toisilleen oma-aloitteisesti tai pyynnöstä kaikki asiaan liittyvät tiedot suoritetuista tai suunnitelluista toimista, jotka ovat tai ilmeisesti ovat jommankumman sopimuspuolen valtion alueella voimassa olevien tullilakien vastaisia tekoja ja jotka koskevat erityisesti

a) aseiden, ammusten ja räjähdysaineiden liikkumista;

b) sellaisten arkaluonteisten ja strategisten tavaroiden liikkumista, joihin kohdistetaan asianomaisten kansainvälisten sopimusten ja monenvälisten järjestelyjen ja/tai niitä vastaavien asensulukupoliittisten velvoitteiden mukaista valvontaa;

c) huumausaineiden, psykotrooppisten aineiden ja huumausaineiden lähtöaineiden liikkumista;

d) sellaisten taide- ja antiikkiesineiden liikkumista, joilla on merkittävää historiallista, kulttuurista tai arkeologista arvoa;

e) myrkyllisten tavaroiden sekä ympäristölle tai terveydelle vaarallisten tavaroiden tai aineiden liikkumista;

f) korkeiden tullien ja verojen alaisten tavaroiden liikkumista, erityisesti alkoholiuomien ja tupakkatuotteiden liikkumista;

g) tekijän- ja teollisoikeuksia loukkaavien tavaroiden liikkumista.

7 artikla

Valvottu läpilasku

1. Toimivaltansa rajoissa tulliviranomaiset ryhtyvät tarvittaviin toimiin mahdollistaakseen valvotun läpilaskun asianmukaisen käytön aseiden, ammusten, räjähdysaineiden, myrkyllisten aineiden, radioaktiivisten aineiden, huumausaineiden, psykotrooppisten aineiden ja huumausaineiden lähtöaineiden sekä muiden laittomasti kuljetettujen tavaroiden laittomaan kauppaan osallisten henkilöiden tunnistamista ja heitä koskeviin oikeudellisiin toimenpiteisiin ryhtymistä varten. Jollei valvotun läpilaskun käytöstä päättäminen kuulu tulliviranomaisen toimivaltaan, se ryhtyy yhteistyöhön kyseisen toimivallan omaavien kansallisten viranomaisten kanssa tai siirtää asian käsittelyn näille viranomaisille.

2. Valvotun läpilaskun käyttöä koskevat päätökset tehdään tapauskohtaisesti ja tarvittaessa sellaisten järjestelyiden tai sopimusten mukaisesti, joita on mahdollisesti tehty yksittäistapauksessa. Edellyttäen, että se on kansallisen lain mukaista, päätöksissä voidaan tarvittaessa ottaa huomioon toimivaltaisten kansallisten viranomaisten kesken tehdyt taloudelliset järjestelyt ja sopimukset.

3. Laittomat lähetykset, joiden valvotusta läpilaskusta on sovittu, voidaan toimivaltaisten viranomaisten keskinäisellä suostumuksella joko pysäyttää ja laskea eteenpäin koskematta aseisiin, ammuksiin, räjähdysaineisiin, myrkyllisiin aineisiin, radioaktiivisiin aineisiin, huumausaineisiin, psykotrooppisiin aineisiin ja huumausaineiden lähtöaineisiin ja muihin tavaroihin tai poistaa taikka korvata kokonaan tai osittain.

8 artikla

Avunpyyntöjen muoto ja sisältö

1. Tässä sopimuksessa tarkoitetut pyynnöt tehdään kirjallisesti. Pynnön täyttämiseksi tarvittavat asiakirjat liitetään pyyntöön. Myös suulliset pyynnöt voidaan hyväksyä, jos tämän asian kiireellisyyden vuoksi on tarpeen, mutta ne on välittömästi vahvistettava kirjallisesti.

2. Tämän artiklan 1 kappaleessa tarkoitettuihin pyynnöissä esitetään seuraavat tiedot:

- a) pyynnön esittänyt tulliviranomainen;
- b) pyydetty toimenpiteet;
- c) pyynnön tarkoitus ja aihe;
- d) asiaan liittyvät lainsäädäntö, säännöt ja muut oikeudelliset tekijät;

e) mahdollisimman tarkat ja kattavat tiedot tutkinnan kohteena olevista henkilöistä;

f) yhteenveto asiaa koskevista seikoista ja jo suoritetusta tutkinnasta, lukuun ottamatta 9 artiklassa tarkoitettuja tapauksia.

3. Avunpyynnöt tehdään englannin kielellä.

Jos pyyntö ei täytä muotovaatimuksia, voidaan vaatia sen korjaamista tai täydentämistä; varotoimenpiteitä voidaan kuitenkin toteuttaa.

9 artikla

Asiakirjojen tiedoksi antaminen

1. Toisen sopimuspuolen tulliviranomaisen pyynnöstä sopimuspuolen tulliviranomainen antaa alueellaan asuville tai sinne sijoittuneille asianomaisille henkilöille tiedoksi asiakirjoja, jotka liittyvät tullilakien soveltamista koskeviin hallintoviranomaisten toimenpiteisiin ja päätöksiin.

2. Asiakirjojen tiedoksi antaminen toimitetaan pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen valtion alueella voimassa olevan lain mukaisesti. Asiakirjojen tiedoksi antaminen voidaan kuitenkin toimittaa myös noudattaen pyynnössä esitettyä erityistä muotoa tai menettelyä, edellyttäen, ettei tätä voida pitää pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen lain vastaisena.

3. Tiedoksiantotodistus voi olla asianomaisen henkilön antama, päiväyksellä ja allekirjoituksella varustettu vastaanottotodistus tai pyynnön vastaanottaneen sopimuspuolen toimivaltaisen viranomaisen antama todistus, josta käyvät ilmi tiedoksiantotapa ja -päivä.

10 artikla

Tutkinta

1. Tulliviranomainen ryhtyy toisen tulliviranomaisen pyynnöstä tutkimaan toimia, jotka ovat tai ilmeisesti ovat pyynnön esittäneen

tulliviranomaisen valtion alueella voimassa olevien tullilakien vastaisia, ja se ilmoittaa tämän tutkinnan tulokset pyynnön esittäneelle tulliviranomaiselle.

2. Tutkinta suoritetaan pyynnön vastaanottaneen tulliviranomaisen valtion alueella voimassa olevien lakien mukaisesti. Pynnön vastaanottanut tulliviranomainen toimii siten kuin toimiessaan omaan lukuunsa.

3. Tullilakien vastaisen teon tutkintaa varten voivat pyynnön esittäneen tulliviranomaisen erityisesti nimeämät virkamiehet kirjallisen pyynnön perusteella, pyynnön vastaanottaneen tulliviranomaisen luvalla ja sen mahdollisesti asettamin ehdoin

a) saada pyynnön vastaanottaneen tulliviranomaisen yksiköistä tietoja, jotka koskevat kyseistä tullilakien vastaista tekoa;

b) olla läsnä tutkinnassa, jota pyynnön vastaanottanut tulliviranomainen suorittaa toisen sopimuspuolen valtion alueella ja jolla on merkitystä pyynnön esittäneelle tulliviranomaiselle.

11 artikla

Tiedostot ja asiakirjat

1. Sopimuspuolen tulliviranomainen toimittaa oma-aloitteisesti tai pyynnöstä toisen sopimuspuolen tulliviranomaiselle kertomuksia, todistusasiakirjoja tai oikeaksi todistettuja asiakirjajäljennöksiä, jotka sisältävät kaikki saatavilla olevat tiedot suoritetuista tai suunnitelluista toimista, jotka ovat tai ilmeisesti ovat jälkimmäisen sopimuspuolen valtion alueella voimassa olevien tullilakien vastaisia tekoja.

2. Tässä sopimuksessa tarkoitetut asiakirjat voidaan korvata tietokoneella tuotetulla missä tahansa muodossa olevalla samansisältöisellä tiedolla. Samanaikaisesti olisi toimitettava kaikki asiaan liittyvä tietojen ja asiakirjojen tulkintaa tai käyttöä varten tarvittava aineisto.

3. Alkuperäisiä tiedostoja ja asiakirjoja pyydetään vain silloin, kun oikeaksi todistetut jäljennökset olisivat riittämättömiä.

4. Tämän sopimuksen mukaisesti saadut alkuperäiset tiedostot ja asiakirjat palautetaan mahdollisimman pian.

12 artikla

Asiantuntijat ja todistajat

1. Jos sopimuspuoli tullilakien vastaisen teon yhteydessä sitä pyytää, pyynnön vastaanottanut tulliviranomainen voi mahdollisuuksien mukaan valtuuttaa virkamiehensä esiintymään pyynnön esittäneen sopimuspuolen toimivaltaisten viranomaisten edessä asiantuntijoina tai todistajina virantoimituksessa toteamiensa seikkojen osalta sekä esittämään todistusaineistoa. Esiintymispyynnöstä on käytävä selvästi ilmi, minkä asian johdosta ja missä ominaisuudessa virkamies esiintyy.

2. Pynnön hyväksyvä tulliviranomainen täsmentää annettavassa valtuutuksessa tarvittaessa ne rajat, joissa sen virkamiehet voivat esiintyä asiantuntijoina tai todistajina.

13 artikla

Virkamiesten käyntejä koskevat järjestelyt

Kun sopimuspuolen tulliviranomaisen virkamiehet ovat tämän sopimuksen mukaisissa tapauksissa läsnä toisen sopimuspuolen valtion alueella, heidän on aina pystyttävä todistamaan virka-asemansa. He eivät saa käyttää virkapukua eivätkä kantaa aseita.

14 artikla

Tietojen ja asiakirjojen käyttö

1. Saatuja tietoja, asiakirjoja ja muita ilmoituksia käytetään tämän sopimuksen tarkoituksiin, ja niitä saa käyttää muihin tarkoituksiin ainoastaan tiedot toimittaneen tulliviranomaisen etukäteen antamalla kirjallisella suostumuksella, ja ne ovat viimeksi mainitun viranomaisen asettamien rajoitusten alaisia. Näitä määräyksiä ei sovelleta tietoihin, asiakirjoihin ja muihin ilmoituksiin, jotka koskevat huumausaineisiin ja psykotrooppisiin aineisiin liittyviä rikoksia. Kyseisiä tietoja saa luovuttaa muille viranomaisille, jotka ovat suoranaisesti mukana huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laittoman kaupan vastustamisessa.

2. Kaikki tämän sopimuksen mukaisesti missä tahansa muodossa toimitetut tiedot

ovat luottamuksellisia. Niihin sovelletaan virkasalaisuusvelvoitetta, ja ne nauttivat samaa suojaa kuin vastaavat tiedot ja asiakirjat nauttivat tiedot vastaanottaneen sopimuspuolen valtion alueella voimassa olevan lainsäädännön nojalla.

3. Tämän artiklan 1 kappale ei estä käyttämästä tietoja oikeus- tai hallintomenettelyissä, jotka on jälkeinpäin pantu vireille tullilakien rikkomisen vuoksi.

15 artikla

Henkilötietojen suojaaminen ja käyttö

1. Sopimuspuolten valtioiden alueilla voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti henkilötietojen suojaan sovelletaan seuraavia vähimmäisedellytyksiä:

a) 3 artiklan määräysten estämättä henkilötietoja ei saa toimittaa, jos on perusteltua syytä olettaa, että toimitettujen tietojen välittäminen tai käyttö olisi jommankumman sopimuspuolen lain ja erityisesti tietosuojalainsäädännön vastaista. Tästä vaatimuksesta ei voida poiketa silloinkaan, kun tietojen luovuttamisen ei voida katsoa haittaavan kyseistä henkilöä. Tiedot vastaanottavan tulliviranomaisen on pyydettyessä ilmoitettava tiedot toimittaneelle tulliviranomaiselle niiden käytöstä sekä saavutetuista tuloksista;

b) henkilötietoja saa toimittaa ainoastaan tulliviranomaisille ja muille lainvalvontaviranomaisille sekä syyttäjä- ja oikeusviranomaisille, jos niitä tarvitaan syyttämistarkoituksiin. Tällaisia tietoja ei saa luovuttaa muille henkilöille kuin niille, joilta niiden käyttämistä näihin tarkoituksiin vaaditaan, elleivät tietoja toimittavat viranomaiset anna siihen nimenomaista suostumustaan ja ellei vastaanottavien viranomaisten toimintaa sääntelevä laki salli tietojen luovuttamista;

c) pyynnön vastaanottaneen tulliviranomaisen on varmistettava toimitettavien henkilötietojen paikkansapitävyys ja oikeellisuus. Tiedot toimittava tulliviranomainen varmistaa, että tiedot ovat virheettömiä ja ajantasaisia. Pyyntöä esittänyt tulliviranomainen korjaa, hävittää tai poistaa henkilötiedot tarvittaessa;

d) pyynnön vastaanottanut tulliviranomainen toimittaa yhdessä henkilötietojen kanssa

tiedon omassa lainsäädännössään säädetyistä tietojen poistamisen määräajasta. Henkilötietoja ei säilytetä kauempaa kuin on tarpeen sitä tarkoitusta varten, johon ne on luovutettu;

e) tulliviranomaiset pitävät rekisteriä lähetetyistä ja vastaanotetuista henkilötiedoista sekä suojaavat kaikki henkilötiedot tehokkaasti luvattomalta käytöltä, muuttamiselta, julkaisemiselta, vahingoittamiselta ja tuhoamiselta.

2. Vaihdettaessa henkilötietoja tämän sopimuksen nojalla sopimuspuolet varmistavat tietosuojan tason, joka vastaa vähintään tämän sopimuksen erottamattomana osana olevan liitteen periaatteiden soveltamisesta syntyvää tasoa.

3. Sopimuspuolet ilmoittavat toisilleen sen toimivaltaisen kansallisen viranomaisen, jolle henkilötietojen suojaa koskevia kyselyitä voidaan osoittaa.

16 artikla

Tietojen ja asiakirjojen käyttö todistusaineistona

1. Tulliviranomaiset voivat tämän sopimuksen tarkoituksen mukaisesti ja sen soveltamisalan rajoissa käyttää tämän sopimuksen mukaisesti saatuja tietoja ja asiakirjoja todistusaineistona todistusasiakirjojaan, kertomuksiaan ja todistajanlausuntojaan sekä oikeudenkäyntejään varten.

2. Tällaisten tietojen ja asiakirjojen käyttö todistusaineistona tuomioistuimissa ja niille annettava todistusvoima määräytyvät sopimuspuolten kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

17 artikla

Poikkeukset avunantovelvollisuudesta

1. Jos toisen sopimuspuolen tulliviranomainen katsoo, että sille esitetyn avunpyynnön täyttäminen vahingoittaisi tämän sopimuspuolen täysivaltaisuutta, turvallisuutta, yleistä järjestystä tai muita olennaisia etuja taikka merkitsisi teollisten tai liike- tai ammattisalaisuuksien loukkaamista taikka olisi sen kansallisen oikeusjärjestelmän perusperi-

aatteiden vastaista, se voi kieltäytyä avunannosta tai antaa sitä osittain taikka tietyn ehdoin tai edellytyksin.

2. Jos pyynnön esittänyt tulliviranomainen pyytää sellaista apua, jota se ei itse voisi antaa pyynnön vastaanottaneen tulliviranomaisen sitä pyytäessä, se huomauttaa tästä seikasta pyynnössään. Tällöin avunpyyntöön suostuminen jää pyynnön vastaanottaneen tulliviranomaisen harkittavaksi.

3. Pynnön vastaanottanut tulliviranomainen voi lykätä avunantoa sillä perusteella, että se haittaisi meneillään olevaa tutkintaa, syyttämistä tai oikeudenkäyntiä. Tällaisessa tapauksessa pyynnön vastaanottanut tulliviranomainen neuvottelee pyynnön esittäneen tulliviranomaisen kanssa selvittääkseen, voidaanko apua antaa pyynnön vastaanottaneen tulliviranomaisen mahdollisesti asettamin ehdoin tai edellytyksin.

4. Jos avunannosta kieltäydytään tai sitä lykätään, tulliviranomaiset ilmoittavat siitä toisilleen yksilöiden samalla kieltäytymisen tai lykkäyksen perustelut.

18 artikla

Kustannukset

1. Tulliviranomaiset eivät vaadi toisiltaan korvausta niistä kustannuksista, jotka aiheutuvat tämän sopimuksen täytäntöönpanosta, lukuun ottamatta asiantuntijoille, todistajille sekä muille kuin valtion palveluksessa oleville kääntäjille ja tulkeille maksettavia kuluja palkkioita, joista vastaa pyynnön esittänyt tulliviranomainen.

2. Jos pyynnön täyttäminen edellyttää huomattavia ja erityisiä kuluja, sopimuspuolet neuvottelevat niistä ehdoista ja edellytyksistä, joilla pyyntö täytetään, sekä siitä, miten kustannukset kohdistetaan.

19 artikla

Täydentävyys

Rajoittamatta 14 ja 15 artikloiden soveltamista tämä sopimus ei estä soveltamasta yhteisön säännöksiä Euroopan yhteisöjen ko-

mission toimivaltaisten yksikköjen ja Suomen tasavallan tulliviranomaisten välisestä tietojen toimittamisesta, joka koskee tulliasi-oissa saatuja yhteisölle mahdollisesti merkityksellisiä tietoja.

20 artikla

Sopimuksen täytäntöönpano

1. Tämän sopimuksen mukaista apua annetaan suoraan sopimuspuolten tulliviranomaisten kesken.

2. Tulliviranomaiset sopivat tämän sopimuksen täytäntöönpanoa helpottavista yksityiskohtaisista järjestelyistä.

3. Perustetaan suomalais-uzbekistanilainen yhteiskomitea, joka koostuu molempien sopimuspuolten tullilaitosten päälliköistä tai heidän edustajistaan ja heitä avustavista asiantuntijoista ja joka kokoontuu tarvittaessa, jommankumman tulliviranomaisen pyynnöstä, valvoakseen tämän sopimuksen täytäntöönpanoa sekä etsiäkseen ratkaisuja mahdollisesti syntyviin ongelmiin.

4. Tulliviranomaiset voivat ryhtyä toimiin järjestääkseen henkilökohtaisen ja suoran yhteydenpidon tullilakien vastaisten tekojen tutkinnasta tai torjunnasta vastaavien virkamiestensä kesken sisäisten hallinnollisten menettelyidensä mukaisesti.

5. Kaikki tämän sopimuksen täytäntöönpanoon ja tulkintaan liittyvät riitakysymykset ratkaistaan sopimuspuolten tulliviranomaisten välisissä neuvotteluissa. Ne riidat, joihin ei löydetä sovintoratkaisua, ratkaistaan diplomaattiteitse.

6. Tässä sopimuksessa tarkoitettut tiedot toimitetaan niille virkamiehille, jotka kumpikin tulliviranomainen on erityisesti nimennyt tähän tarkoitukseen.

21 artikla

Alueellinen soveltaminen

Tätä sopimusta sovelletaan Suomen tasavallan tullialueella ja Uzbekistanin tasavallan tullialueella.

22 artikla

Muutokset ja lisäykset

Sopimuspuolten keskinäisellä suostumuksella tähän sopimukseen voidaan tehdä muutoksia tai lisäyksiä. Nämä muutokset tai lisäykset tulevat voimaan 23 artiklan 1 kappaleessa kuvatun menettelyn mukaisesti.

23 artikla

Voimaantulo ja päätyminen

Tämä sopimus tulee voimaan kuudenkymmenen päivän kuluttua siitä, kun on vastaanotettu jälkimmäinen niistä ilmoituksista, joilla sopimuspuolet ovat virallisesti ilmoittaneet toisilleen, että sopimuksen voimaantulon edellyttämät sisäiset vaatimukset on täytetty.

Tämä sopimus on tarkoitettu olemaan voimassa toistaiseksi. Kumpikin sopimuspuoli

voi irtisanoa sopimuksen diplomaattiteitse tehtävällä kirjallisella ilmoituksella.

Sopimuksen irtisanominen tulee voimaan kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun toinen sopimuspuoli on vastaanottanut irtisanomisilmoituksen.

Sopimuksen päättyessä kesken olevat menettelyt saatetaan mahdollisuuksien mukaan päätökseen tämän sopimuksen määräysten mukaisesti.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet edustajat, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty Tashkentissa 28 päivänä maaliskuuta 2008 kahtena suomen-, uzbekin- ja englanninkielisenä kappaleena, jonka kaikki tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset. Tulkintojen poikkeudessa toisistaan englanninkielinen teksti on ratkaiseva.

Suomen tasavallan
hallituksen puolesta

Marja-Liisa Kiljunen

Uzbekistanin tasavallan
hallituksen puolesta

Sadirkhon Nosirov

LIITE

TIETOSUOJAN PERUSPERIAATTEET

1. Automaattisessa tietojenkäsittelyssä käsiteltävien henkilötietojen on oltava:

a) asianmukaisesti ja laillisesti hankittuja ja käsiteltäviä;

b) määriteltyjä ja laillisia tarkoituksia varten talletettuja sekä ainoastaan näiden tarkoitusten mukaisesti käytettäviä;

c) riittäviä, merkityksellisiä ja oikeasuhteisia niihin tarkoituksiin nähden, joita varten ne on talletettu;

d) oikeellisia ja tarvittaessa ajan tasalla pidettäviä;

e) sellaisessa muodossa säilytettäviä, ettei tiedon kohdetta voida yksilöidä kauemmin kuin on tarpeen siihen tarkoitukseen, jota varten tiedot on talletettu.

2. Henkilötietoja, joista käyvät ilmi rotu, poliittiset mielipiteet tai uskonnollinen tai muu vakaumus, sekä terveyttä tai sukupuolielämää koskevia henkilötietoja ei saa käsitellä automaattisesti, jollei kansallinen lainsäädäntö takaa niille riittävää turvaa. Sama koskee henkilötietoja, jotka liittyvät rikoskeudellisiin tuomioihin.

3. On ryhdyttävä asianmukaisiin turvatoimiin automaattisesti käsiteltäviin tiedostoihin talletettujen henkilötietojen suojaamiseksi luvattomalta hävittämiseltä ja tahattomalta katoamiselta sekä luvattomalta käytöltä, muuttamiselta ja levittämiseltä.

4. Kenen tahansa on voitava

a) todeta automaattisesti käsiteltävän henkilörekisterin olemassaolo, sen päätarkoitukset sekä rekisterinpitäjän henkilöllisyys ja kotipaikka tai pääasiallinen toimipaikka;

b) saada kohtuullisin väliajoin ja ilman kohtuuttomia viivytyksiä tai kustannuksia vahvistus siitä, onko häntä koskevia henkilötietoja talletettu automaattisesti käsiteltävään rekisteriin, sekä saada tällaiset tiedot ymmärrettävässä muodossa;

c) saada nämä tiedot tarvittaessa oikaistuksi tai poistetuiksi, jos niitä on käsitelty sellaisten kansallisen lain säännösten vastaisesti, joilla toteutetaan tämän liitteen 1 ja 2 kappaleessa esitettyjä pääperiaatteita;

d) käyttää jotakin oikeussuojakeinoa, jos tämän kappaleen b ja c kohdassa tarkoitettua tiedon saamista, oikaisua tai poistamista koskevaa pyyntöä ei noudateta.

5.1 Tämän liitteen 1, 2 ja 4 kappaleen määräyksiin ei sallita poikkeuksia, paitsi seuraavassa kohdassa määritellyissä rajoissa.

5.2 Poikkeaminen tämän liitteen 1, 2 ja 4 kappaleen määräyksistä on sallittu silloin, kun poikkeamisesta on säädetty kyseisen sopimuspuolen laissa ja se on välttämätöntä demokraattisessa yhteiskunnassa

a) valtion turvallisuuden, yleisen turvallisuuden tai valtion rahatalouden etujen suojaamiseksi tai rikosten ehkäisemiseksi;

b) rekisteröidyn tai muiden henkilöiden oikeuksien ja vapauksien turvaamiseksi.

5.3 Tämän liitteen 4 kappaleen b ja d kohdassa lueteltujen oikeuksien käytön rajoituksista voidaan säätää lailla niiden automaattisesti käsiteltävien henkilörekistereiden osalta, joita käytetään tilastollisiin tai tieteellisen tutkimuksen tarkoituksiin, jos tästä ei ilmeisesti aiheudu rekisteröityjen tietosuojan loukkaamisen vaaraa.

6. Sopimuspuolet sitoutuvat ottamaan käyttöön asianmukaiset rangaistukset ja oikeussuojakeinot, joita sovelletaan sellaisten kansallisen lain säännösten rikkomiseen, joilla toteutetaan tässä liitteessä esitettyjä tietosuojan peruseriaatteita.

7. Tämän liitteen määräysten ei tulkita rajoittavan sopimuspuolen mahdollisuutta myöntää rekisteröidyille laajempaa suojaa kuin tässä liitteessä on määrätty tai muutoin vaikuttavan siihen.